

Materiál na rokovanie

HSR SR 22. 08. 2022

bod 1

STANOVISKO

k Správe o sociálnej situácii obyvateľstva Slovenskej republiky za rok 2021

1. Popis návrhu

Cieľom predkladanej Správy o sociálnej situácii obyvateľstva Slovenskej republiky za rok 2021 (ďalej len „správa“) je informovať vládu Slovenskej republiky, ale aj širšiu verejnosť o stave a vývoji sociálno-ekonomickej situácie obyvateľstva na Slovensku.

Aj v roku 2021 slovenskú ekonomiku aj celú spoločnosť ovplyvnila pandémia ochorenia COVID-19 a súvisiace protipandemické opatrenia. Vplyv pandémie je zaznamenaný aj v jednotlivých kapitolách správy jej premietnutím do príslušnej legislatívy, zmenami a opatreniami prijatými v roku 2021 na zmiernenie sociálnych a ekonomických dopadov a tiež samotných dopadov pandémie.

Správa obsahuje stručný prehľad o základných ukazovateľoch makroekonomického prostredia a demografického vývoja v SR za rok 2021, zaoberá sa vývojom na trhu práce z agregovaného a zo štrukturálneho hľadiska, mzdovým vývojom, zahŕňa analýzy úplných nákladov práce, vyhodnotenie aktívnej politiky trhu práce a poskytuje aj stručný pohľad na pracovné podmienky (v rámci kolektívneho vyjednávania, bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a pracovno-právnych podmienok). Súčasťou správy je podkapitola sektora sociálnej ekonomiky, ktorá vytvára ucelenú reguláciu fungovania a podpory sociálnych podnikov v prostredí Slovenskej republiky.

Vplyv pandémie ochorenia COVID-19 poznamenal v roku 2021 aj vývoj v EU27, čo sa odzrkadľuje v popise a porovnaní vybraných ukazovateľov medzi krajinami EÚ v kontexte Európskeho Piliera Sociálnych Práv.

2. Stanovisko KOZ SR

KOZ SR nemá k predloženej správe pripomienky. Zároveň, však uvádzame, že správa má len konštatčný charakter a sumarizuje rôzne sociálne dáta, a teda nijako nehodnotí sociálnu situáciu, nemá formulovaný záver ani odporúčania. Je tak len akousi štatistickou ročenkou sociálnych ukazovateľov a jej ďalšie využívanie v procesoch rozhodovania je otáznе. Odporúčame do budúcnosti zvážiť jej rozšírenie o závery, ktoré by vláde SR poskytli ucelený obraz o vývoji sociálnej situácie, či zhodnotení prijatých legislatívnych opatrení na sociálnu situáciu obyvateľstva.

KOZ SR v kontexte prezentovaných údajov, odporúča prehodnotiť niektoré legislatívne úpravy, ktoré vláda SR prijala, a to s cieľom prispieť prijímanou legislatívou k zlepšeniu sociálnej situácie na Slovensku, najmä v období, kedy rastúce ceny významne znižujú životnú úroveň obyvateľstva.

Správa v kapitole 2.2.3 konštatuje, že „zo zákona o kolektívnom vyjednávaní bol vypustený mechanizmus reprezentatívnej KZVS z dôvodu zhoršovania ekonomických podmienok zamestnávateľov, ako aj vzhľadom na pretrvávajúcu pandemickú situáciu.“ Ďalej správa uvádza aj, že „napriek nepriaznivej pandemickej situácii bol zaznamenaný nárast uzatvorených KZVS a dodatkov“. KOZ SR sa nestotožňuje s tvrdením, že kolektívne zmluvy, resp. mechanizmus reprezentatívnej kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa (ďalej len „KZVS“), zhoršuje ekonomické podmienky zamestnávateľov, a preto nesúhlasila ani z jeho vypustením z legislatívy. Napriek pretrvávajúcej pandémie a ťažkej hospodárskej situácii, stúpol počet uzatvorených KZVS a dodatkov. Preto sa podľa nášho názoru nepotvrdilo tvrdenie, že KZVS akokoľvek ohrozujú ekonomickú situáciu zamestnávateľov. Naopak sme presvedčení, že je potrebné posilniť inštitút kolektívneho vyjednávania, rovnako aj KZVS a to aj v kontexte prijatého Európskeho piliera sociálnych práv, či schvaľovanej smernice o primeraných minimálnych mzdách. Ďalej uvádzame, že kolektívne zmluvy, a najmä KZVS a ich rozširovanie, vytváralo férové konkurenčné prostredie a dostávalo zamestnávateľov do rovnakého postavenia v prípade zabezpečenia pracovných podmienok zamestnancov, teda nekukurovali si zníženými vstupnými nákladmi na úkor zamestnancov. Z uvedených dôvodov odporúčame otvoriť otázku posilňovania kolektívneho vyjednávania a nie jeho neustáleho oslabovania vo vidine imaginárneho posilnenia ekonomickej situácie zamestnávateľov.

3. Závery a odporúčania

KOZ SR berie predloženú správu na vedomie. Ďalej odporúča vláde SR, v zmysle údajov prezentovaných v správe, prehodnotiť niektoré prijaté legislatívne opatrenia.